

การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ
ขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
PEOPLE'S PARTICIPATION TOWARDS OPERATING EFFICIENCY OF
MUANG KHAM SUB DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION,
PHAN DISTRICT, CHIANG RAI PROVINCE

พระภัทรพงศ์ ภัทรเมธี (ภัทรสิริธรรมาวิน)^๑
Phra Pattarapong pattaramaytee (Pattarasiritanawin)

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และ ๒) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพานจังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๗ หมู่บ้าน จำนวน ๔๐๐ คน เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และ F-test

ผลการศึกษาพบว่า ๑) ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับปานกลาง ๒) กลุ่มประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลด้านระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกัน ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๐ และกลุ่มประชาชนมีสิ่งจูงใจ มีปัจจัยด้านของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม และมีความรู้ความเข้าใจ มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่อการ

---

^๑ นักศึกษาหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงราย

ดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอฟาน จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๐๐ ๓) ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชน ต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ ประชาชนได้มีส่วนร่วม แลกเปลี่ยน เสนอความคิดเห็น ในทุกกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน

คำสำคัญ : การมีส่วนร่วมของประชาชน, ประสิทธิภาพ, องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ

Abstract

The purposes of this researchs were 1) to study the effective factors of people's participation toward operating efficiency of Muang Kham Sub District Administrative Organization, Phan District, Chiang Rai Province and 2) to study guidelines for people's participation toward operating efficiency of Muang Kham Sub District Administrative Organization, Phan District, Chiang Rai Province. Data were collected from 400 samples through the questionnaires and analysis by using statistics: frequency, percentage, mean, standard deviation, T-test, and F-test.

The results showed that: 1) The effective factors of people's participation towards operating efficiency of Muang Kham Sub District Administrative Organization, Phan District, Chiang Rai Province in overall were at moderately level; 2) The personal factors consist of education, status quo, occupation, income and were found that had an effect on people's participation toward operating efficiency of Muang Kham Sub District Administrative Organization were significantly different at the 0.000 level. Besides, the factors of people's participation toward operating efficiency of Muang Kham Sub District Administrative Organization were significantly different at the 0.000 level; 3) Guidelines for people's participation towards operating efficiency was the organization should create the activities for opening the people's participation and the community development benefits.

Keywords : People's Participation, Efficiency, Muang Kham Sub District Administrative Organization

บทนำ

การปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดโอกาสและสนับสนุนให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหา ร่วมวางแผน ดำเนินการ ตรวจสอบติดตามผล และร่วมรับผลประโยชน์จากการดำเนินการในกระบวนการกิจกรรมการปกครองตนเองระดับหนึ่ง จึงจะสามารถแก้ไขปัญหาพื้นฐานของท้องถิ่นได้ตรงกับปัญหาความต้องการที่แท้จริงของประชาชน อันเกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพ^๒

องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอกวน จังหวัดเชียงราย เป็นองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบทขององค์การหนึ่ง ที่มีกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจต่าง ๆ ขององค์การ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานของตำบลถือได้ว่าเป็นการปกครองท้องถิ่นที่ประชาชนระดับล่างสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ขององค์การได้อย่างเต็มที่^๓

อย่างไรก็ตาม จากการศึกษาข้อมูลแผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลม่วงคำเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานระหว่างในปี พ.ศ. ๒๕๕๗-๒๕๕๙ พบว่า ปัจจัยด้านปัญหาของท้องถิ่นที่มีการเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา รวมถึงความต้องการของประชาชนที่แตกต่างกัน ทำให้แผนการพัฒนาที่องค์การบริหารส่วนตำบลต้องปรับเปลี่ยนไปตามสภาพปัญหา^๔

ฉะนั้น จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอกวนจังหวัดเชียงราย เพื่อให้องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาไปใช้ เป็นกลไกสำคัญในการปรับปรุงการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

---

^๒ โกวิท พวงงาม, การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต, พิมพ์ครั้งที่ ๕., กรุงเทพฯ : วิทยุชน, ๒๕๔๘, หน้า ๑.

^๓ รัตนา ต๊ะแสง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการกำหนดนโยบายการบริหารงานของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว อำเภพร้าว จังหวัดเชียงใหม่”, วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒), หน้า ๑.

^๔ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลม่วงคำ. ข้อมูลองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลม่วงคำ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา <http://www.moungkham.go.th/index.php> [๙ ตุลาคม ๒๕๖๑].

วัตถุประสงค์การวิจัย

๑. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย
๒. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๗ หมู่บ้าน จำนวน ๗,๑๒๐ คน^๕ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ (๑๗ หมู่บ้าน) จำนวน ๔๐๐ คน ใช้วิธีหาจำนวนกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของTaro Yamane^๖ ซึ่งกำหนดระดับความเชื่อมั่นเท่ากับร้อยละ ๙๕ โดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{สูตร } n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

กำหนดให้ n คือ จำนวนหรือขนาดของตัวอย่าง

N คือ จำนวนหรือขนาดของประชากร

e คือ ความน่าจะเป็นของความผิดพลาดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นได้

แทนค่า

$$n = \frac{๗,๑๒๐}{๑+(๗,๑๒๐ \times ๐.๐๕^๒)}$$

$$n = \frac{๗,๑๒๐}{๑๘.๘๐}$$

$$n = ๓๗๘.๗๒$$

---

^๕ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลม่วงคำ. ข้อมูลจำนวนประชากรจากแผนพัฒนาท้องถิ่น สี่ปี พ.ศ. 2561-2564. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา http://www.moungkham.go.th/index.php?_mod=ZmlsZXM&type=MjA [๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑].

^๖ Yamane, T., *Statistics: An Introductory Analysis*, ๓th Edition, (New York : Harper and Row, ๑๙๗๓), pp. ๑๐๘๘-๑๐๘๙.

ดังนั้น เพื่อความสะดวกในการประเมินผลและการวิเคราะห์ข้อมูล และให้กลุ่มตัวอย่างมีความเป็นตัวแทนมากยิ่งขึ้นจึงใช้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวนตัวอย่าง ๔๐๐ คน และใช้วิธีสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออกเป็น ๓ ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ ๑ ข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในท้องถิ่น เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ตอนที่ ๒ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ใน ๓ ด้าน ได้แก่ ปัจจัยของสิ่งจูงใจ ปัจจัยของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ๕ ระดับ และตอนที่ ๓ ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย เป็นคำถามปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือในการศึกษา

ผู้วิจัยได้สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา โดยมีขั้นตอนการสร้างดังนี้

๑. ศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน แนวคิดองค์การบริหารส่วนตำบล แนวคิดประสิทธิภาพการดำเนินงานบริบทองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

๒. กำหนดกรอบแนวคิดเพื่อสร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการศึกษา

๓. สร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่รวบรวมทั้งหมดให้ตรงกับเนื้อหาแล้วนำแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณาตรวจสอบ แก้ไขเนื้อหาและการใช้ภาษา ปรับปรุงให้ถูกต้องเหมาะสม

๔. นำแบบสอบถามที่ได้รับการแก้ไขแล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ ๓ ท่าน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรง เชิงเนื้อหา และแก้ไขปรับปรุงข้อคำถามตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญให้มีความตรงตามเนื้อหา รวมถึงการใช้ภาษา

๕. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับกลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนที่มีอาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย จำนวน ๑๗ หมู่บ้าน จำนวน ๓๐ คน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ และนำมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

๖. ปรับปรุงแบบสอบถามให้มีความสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

วิธีการเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ทำการขออนุญาตจากผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย และประชาชนในเขตรับผิดชอบขององค์การบริหารส่วนตำบลฯ จำนวน ๑๗ หมู่บ้าน ทำการแจกแบบสอบถามและรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งนำข้อมูลมาวิเคราะห์ค่าสถิติโดยใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน T-test และ F-test

ผลการวิจัย

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุ ๔๑-๕๐ ปี การศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. สถานภาพสมรส มีอาชีพเกษตรกร รายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า ๑๕,๐๐๐ บาท อาศัยอยู่ในท้องถิ่นระยะเวลา ๑๑-๒๐ ปี โดยผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านปัจจัยของสิ่งจูงใจ ด้านปัจจัยของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม และด้านปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ โดยในภาพรวมของแต่ละปัจจัยมีความคิดเห็นระดับปานกลาง เมื่อพิจารณารายข้อในปัจจัยแต่ละด้าน พบว่า รายข้อในด้านปัจจัยของสิ่งจูงใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จากการเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความคิดเห็นระดับมาก โดยรายข้อในด้านปัจจัยของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ต่อชุมชน และระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนทำให้เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีความคิดเห็นระดับมาก ส่วนรายข้อในด้านปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตนเองและการรับรู้บทบาทในการมีส่วนร่วมใน อบต. มากน้อยเพียงใด มีความคิดเห็นระดับปานกลาง

นอกจากนี้ ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย มีดังนี้ ด้านปัจจัยของสิ่งจูงใจ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเสนอความคิดเห็นในทุกกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน ด้านปัจจัยของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม คือ ควรให้มีช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างความสามัคคีในชุมชน การพัฒนาเกษตรให้มีความรู้ด้านการทำเกษตรยุคใหม่ เป็นต้น และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ คือ ควรจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มี

ประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน และกลุ่มประชาชนมีสิ่งจูงใจ มีปัจจัยด้านของช่องทาง ในการเข้ามามีส่วนร่วมและมีความรู้ความเข้าใจ มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน

อภิปรายผลการวิจัย

๑. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับปานกลาง ผลการศึกษานี้สอดคล้องกับผลการศึกษากุสุมา เขียวเพกา^๗ พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นในภาพรวมระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ๑) ปัจจัยของสิ่งจูงใจ ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ จากการเข้ามามีส่วนร่วมทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนและเกิดประโยชน์แก่ส่วนรวม มีความคิดเห็นระดับมาก สอดคล้องกับผลการศึกษากุสุมา เขียวเพกา^๗ ที่ค้นพบว่า องค์ประกอบสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น คือ การเพิ่มรายได้และได้รับผลประโยชน์จากการมีส่วนร่วมในการพัฒนาของประชาชน ๒) ด้านปัจจัยของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความรับผิดชอบและบทบาทหน้าที่ต่อชุมชนและระยะเวลาที่อาศัยอยู่ในชุมชนทำให้เกิดความรู้สึกรับเป็นส่วนหนึ่งของชุมชนมีความคิดเห็นระดับมาก ทั้งนี้ เพราะกลุ่มประชาชนซึ่งอาศัยอยู่ในพื้นที่เป็นระยะเวลานาน มีความรักและผูกพันต่อชุมชนที่อยู่อาศัย และรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน จึงมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อชุมชน และ ๓) ด้านปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ ในภาพรวมมีความคิดเห็นระดับปานกลาง โดยพบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ท่านมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่ของตนเองและการรับรู้บทบาทในการมีส่วนร่วมใน อบต. มากน้อยเพียงใด มีความคิดเห็นระดับปานกลาง ทั้งนี้ การที่กลุ่มประชาชนในพื้นที่ตำบลม่วงคำมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิหน้าที่พลเมืองพื้นฐานและรับรู้บทบาทหน้าที่ของตนเองในการมีส่วนร่วมกิจกรรมและโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อ

---

^๗ กุสุมา เขียวเพกา, “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร้อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”, *วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๖๐).

^๘ สุวรรณ คณานุกัณฑ์, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาละและตำบลกาบัง อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา”, *วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙) : ๒๖๙-๒๗๙.

หน้าที่ของตนเอง รวมทั้งการมีส่วนร่วม การรับรู้ การติดตาม ประเมินผล และการเรียกร้องสิทธิที่พึงได้รับการทำงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลม่วงคำอีกด้วย อย่างไรก็ตาม องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการปรับปรุงและพัฒนาการให้ข้อมูลข่าวสาร และการประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ กิจกรรมและโครงการ รวมถึงสร้างการมีส่วนร่วมกับประชาชนให้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสิทธิหน้าที่ของตนเอง และเข้าใจบทบาทขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำมากยิ่งขึ้น

๒. ข้อเสนอแนะการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย มีดังนี้ ด้านปัจจัยของสิ่งจูงใจ คือ องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม แลกเปลี่ยนเสนอความคิดเห็นในทุกกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน ด้านปัจจัยของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม คือ ควรให้มีช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างความสามัคคีในชุมชน การพัฒนาเกษตรให้มีความรู้ด้านการทำเกษตรยุคใหม่ เป็นต้น และปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ คือ ควรจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยสอดคล้องกับผลการศึกษาของฐิติมา อุดมศรี^๙ ที่กล่าวไว้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นฯ ควรเร่งรัดหามาตรการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยคำนึงถึงการจัดกิจกรรมที่เหมาะสม เพื่อสร้างโอกาสให้กลุ่มประชาชนที่มีข้อจำกัดในด้านเวลา อาชีพ รายได้ มีโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยการสร้างแรงจูงใจ การให้ข้อมูลข่าวสารในทุกรูปแบบ เพื่อให้ประชาชนรับรู้ในสิทธิ คุณค่า ผลประโยชน์ และมีโอกาสมีส่วนร่วมเพิ่มมากขึ้น

๓. จากการทดสอบสมมติฐาน พบว่า กลุ่มประชาชนที่มีระดับการศึกษา สถานภาพในครอบครัว อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนแตกต่างกันส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน และกลุ่มประชาชนมีสิ่งจูงใจ มีปัจจัยด้านของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วม และมีความรู้ความเข้าใจ มีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมต่อการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย แตกต่างกัน ทั้งนี้ตามแนวคิดของ World Health Organization กล่าวว่า ปัจจัยของสิ่งจูงใจ ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดสิ่งจูงใจและการได้รับการบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วม โดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิด มีสิ่งจูงใจ ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้ทุกคน ทุกกลุ่มใน

---

^๙ ฐิติมา อุดมศรี, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ”, *Veridian e-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ*, ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๕) : ๒๒๐-๒๓๘.

ชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง โดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยตัวแทน และอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วยเช่นกัน^{๑๐} การมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการที่ต้องอาศัยการระดมความคิดเห็นของสมาชิกในชุมชนและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ตั้งแต่การวิเคราะห์ปัญหาผลกระทบโอกาสในการแก้ไขปัญหาและความต้องการในการแก้ไขปัญหา นั้น ๆ ดังนั้น ผู้ที่เข้ามาร่วมกระบวนการด้วยความสมัครใจมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และช่วยสร้างความสมานฉันท์ที่เกิดขึ้นกับชุมชน ส่วนปัจจัยด้านความรู้ความเข้าใจ เป็นความรู้ความเข้าใจที่เกิดจากสิทธิและหน้าที่ของประชาชนในการทำ ความเข้าใจการมีส่วนร่วมในการทราบและเข้าถึงข้อมูลหรือข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น รวมถึงกระบวนการของหน่วยงานราชการในการดำเนินงานที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของตน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช ๒๕๕๐ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนตาม มาตรการต่าง ๆ

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการศึกษาคั้งนี้ องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงคำ ควรปรับปรุงด้านต่าง ๆ ดังนี้

๑) ควรจัดกิจกรรมเพื่อให้ประชาชนได้มีส่วนร่วม แลกเปลี่ยน เสนอความคิดเห็นในทุก กิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาและเกิดประโยชน์แก่ชุมชน

๒) ควรให้มีช่องทางให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนในด้านต่าง ๆ เช่น การสร้างความสามัคคีในชุมชน การพัฒนาเกษตรโดยให้ความรู้ด้านการทำเกษตรยุคใหม่ เป็นต้น

๓) ควรประชาสัมพันธ์และให้ข้อมูล โดยจัดทำและเผยแพร่ข้อมูลผ่านสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้มีการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ได้แก่ การจัดทำเอกสาร(เอกสารข้อเท็จจริง จดหมายข่าว รายงานการศึกษา) การสื่อสารผ่านหอกระจายข่าว การใช้ข้อมูลข่าวสารโดยตรงจากเจ้าของโครงการ (ทัศนศึกษา การนำเสนอ/ชี้แจงในการประชุมของทางราชการ)

---

^{๑๐} ยูพิน ระพีพันธุ์, “ความรู้ ทัศนคติและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี”, วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๕๔), หน้า ๒๑.

เอกสารอ้างอิง

กุสุมา เขียวเพกา. “การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล ร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์”. **วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, ๒๕๖๐.

โกวิท พวงงาม. **การปกครองท้องถิ่นไทยหลักการและมิติใหม่ในอนาคต**. พิมพ์ครั้งที่ ๕. กรุงเทพฯ : วิทยุชน, ๒๕๔๘.

จิตติมา อุดมศร. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองส่วนท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบล ในคลองบางปลากด อำเภอพระสมุทรเจดีย์ จังหวัดสมุทรปราการ”. **Veridian e-Journal ฉบับภาษาไทย สาขามนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ และศิลปะ**. ปีที่ ๕ ฉบับที่ ๓ (กันยายน-ธันวาคม ๒๕๕๕) : ๒๒๐-๒๓๘.

ยุพิน ระพิพันธ์. “ความรู้ ทัศนคติและการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนสนิคม จังหวัดชลบุรี”. **วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, ๒๕๔๔.

รัตนา ต๊ะแสง. “การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มีต่อการกำหนดนโยบายการบริหารงานของเทศบาลตำบลเวียงพร้าว อำเภอพร้าว จังหวัดเชียงใหม่”. **วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, ๒๕๕๒.

สุวรรณิน คณานูวัฒน์. “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาละ และตำบลกาบัง อำเภอกาบัง จังหวัดยะลา”. **วารสารวิจัยและพัฒนา วไลยอลงกรณ์ในพระบรมราชูปถัมภ์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์**. ปีที่ ๑๑ ฉบับที่ ๑ (มกราคม-เมษายน ๒๕๕๙) : ๒๖๙-๒๗๙.

องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลม่วงคำ. **ข้อมูลองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นตำบลม่วงคำ**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา : <http://www.moungkham.go.th/index.php> [๙ ตุลาคม ๒๕๖๑].

_____. **ข้อมูลจำนวนประชากรจากแผนพัฒนาท้องถิ่นสี่ปี พ.ศ. ๒๕๖๑ - ๒๕๖๔**. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา :

http://www.moungkham.go.th/index.php?_mod=ZmlsZXM&type=MjA
[๑๐ ตุลาคม ๒๕๖๑].

Yamane, T. **Statistics: An Introductory Analysis**. 3th Edition. New York : Harper and Row, 1973.

